DBX-16011001020205OO

DBX-1601100102020500 Seat No. ________

M. A. (Sem. II) (CBCS) (W.E.F.-2016) Examination

July - 2022

Sanskrit : CCT-5

(Gadyakavya)

(Old Course)

(१) हर्षचरितम् (उच्छवास–५)

(२) दशकुमारचरितम् (उच्छवास–८)

Time : $2\frac{1}{2}$ Hours] [Total Marks : **70**

१ નીચેનામાંથી કોઈપણ **બે** ગદ્યખંડોનું ભાષાંતર કરો : **१४**

1 Translate any **two** of the following Passages : **14**

(१) स चक्षुषा बाष्पजलबिन्दुभिर्मुखेन च खञ्जाक्षरैः क्षरद्भिर्युगपदाचचक्षे – देव ! दाहज्वरो महान् इति । तच्चाकर्ण्य सहसा सहस्रधेवास्य हृदयं पफाल । कृताचमनश्च जनयितुरायुष्कामोऽपरिमितमणिकनकरजतजातमात्मपरिबर्हमशेषं ब्राह्मणसादकरोत् । अभुक्त एवोच्चचाल । 'दापय वाजिनः पर्याणम्' इति च पुरः स्थितं शिरःकृपाणं बिभ्राणं बभाण युवानम् । वेपमानहृदयश्च ससंभ्रमप्रधावितपरिवर्धकोपनीतमारुह्य तुरङ्गमेकाक्येव प्राववर्त ।

(२) इत्थंभूते च देवे हर्षे राजनि च तदवस्थे सर्वस्यैव लोकस्य कपोलेषु कीलिता इव कराः लोचनेषु लेप्यमय्य इवाश्रुस्रुतयः, नासाग्रेषु ग्रथिता इव दृष्ट्यः, कर्णेषूत्कीर्णा इव रूदितध्वनयः, जिह्वासु सहजानीव हा कष्टानि, लपनेषु पल्लवितानीव श्वसितानि, अधरेषु लिखितानीव परिदेवितपदानि, हृदयेषु निधानीकृतानीव दुःखान्यभवन् । उष्णाश्रुदाहभीतेव नाभजत नेत्रोदराणि निद्रा । निःश्वासवातविधूता इव व्यलीयन्त हासाः ।

(३) अथ सोऽप्याचचक्षे – देव मयाऽपि परिभ्रमता विन्ध्याटव्यां कोऽपि कुमारः क्षुधा तृषा च क्लिश्यन्नक्लेशार्हः क्वचित् कूपाभ्याशेऽष्टवर्षदेशीयो दृष्टः । स च त्रासगद्‌गदमगदत् – ''महाभाग, क्लिष्टस्य मे क्रियतामार्य साहाय्यकम् । अस्य मे प्राणापहारिणीं पिपासां प्रतिकर्तुमुदकमुदञ्चन्निह कूपे कोऽपि निष्कलो ममैकशरणभूतः पतितः । तमलमस्मि नाहमुद्धर्तुम्'' इति ।

(૪) अथ वसन्तभानुवर्माणं नाम वानवास्यं प्रोत्साह्यानन्तवर्मणा व्यग्राह्यत् । तत्परामृष्टराष्टपर्यन्तश्चानन्तवर्मा तमभियोक्तुं बलसमुत्थानमकरोत् । सर्वसामन्तेभ्यश्चाश्मकेन्द्रः प्रागुपेत्यास्य प्रियतरोऽभूत् । अपरेऽपि सामन्ताः समगंसत । गत्वा चाभ्यर्णे नर्मदारोधसि न्यविशन् । तस्मिंश्चावसरे महासामन्तस्य कुन्तलपतेरवन्तिदेवस्यात्मनाटकीयां क्ष्मातलोर्वशीं नाम चन्द्रपालितादिभिरति–प्रशस्तनृत्यकौशलामाहूयानन्तवर्मा नृत्यमद्राक्षीत् ।

૨ નીચેનામાંથી કોઈ પણ **બે** પૂર્વાપર સંદર્ભ આપી સમજાવો : ૧૪

2 Explain with reference to the context any **two** of the following : **14**

(૧) प्रजाभिस्तु बन्धुमन्तो राजानः, न ज्ञातिभिः ।

(૨) वत्स ! नासि न प्रियो निर्गुणो वा परित्यागार्हो वा ।

(૩) इयमिदानीमाचार्यविष्णुगुप्तेन मौर्यार्थे षड्भिः श्लोकसहस्रैः संक्षिप्ता ।

(૪) असिप्रहार एव हि स मालाप्रहारस्तस्मिञ्जातः ।

૩ હર્ષચરિત ઉચ્છવાસ-૫ના આધારે હર્ષવર્ધનનું પાત્રાલેખન કરો. ૧૪

3 Draw the character sketch of हर्षवर्धन on the basis of हर्षचरित–उच्छवास–५-. **14**

અથવા/OR

૩ બાણની ગદ્યશૈલીની સોદાહરણ ચર્ચા કરો. ૧૪

3 Discuss the prose-style of बाण with illustrations. **14**

૪ 'दशकुमारचरितम्'ના સાહિત્યિક સ્વરૂપની ચર્ચા કરો. ૧૪

4 Discuss the literary form of 'दशकुमारचरितम्'. **14**

અથવા/OR

૪ વિશ્રુતનું પાત્રાલેખન કરો. ૧૪

4 Draw the character sketch of विश्रुत. **14**

૫ નીચેનામાંથી કોઈપણ **બે** પર ટૂંકનોંધ લખો : ૧૪

5 Write short note on any **two** of the following : **14**

(૧) प्रभाकरवर्धनस्य मृत्युप्रसङ्गः ।

(૨) धवलगृहवर्णनम् ।

(૩) वसुरक्षितस्य मनोव्यथा ।

(૪) 'दशकुमारचरितम्' – शीर्षकम्